2 ступеня – від 200 до 300 розрахункових одиниць; за злочин 3 ступеня – від 300 до 400 розрахункових одиниць; за злочин 4 ступеня – від 400 до 500 розрахункових одиниць; за злочин 5 ступеня – від 500 до 750 розрахункових одиниць; за злочин 6 ступеня – від 750 до 1000 розрахункових одиниць; за злочин 7 ступеня – від 1000 до 1500 розрахункових одиниць; за злочин 8 ступеня – від 1500 до 2000 розрахункових одиниць; за злочин 9 ступеня – від 2000 до 2500 розрахункових одиниць; за злочин 10 ступеня – від 2500 до 3000 розрахункових одиниць.

10.Запровадження у майбутньому кримінальному законодавстві України типових санкцій матиме, як видається, низку істотних позитивних моментів, головними з яких є такі. Передусім, це стане одним з найвагоміших способів обмеження свавілля держави при здійсненні кримінально-правової політики на законотворчому рівні, і тим самим сприятиме ствердженню принципу верховенства права. Крім того, через їх використання буде створений достатньо дієвий механізм практичного втілення не лише вже згадуваного принципу пропорційності, а й принципу рівності перед законом, а відтак – і справедливості покарання. Нарешті, використання системи типових санкцій поліпшить якість викладу приписів КК, а це, з одного боку, сприятиме зменшенню неточностей у ньому, а з іншого – полегшуватиме його сприйняття.

Поштаренко Інна Валеріївна,
викладач кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, ВЧИНЕНОГО ЩОДО ДІТЕЙ

Згідно Конституції України, людина її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Обов’язок по забезпеченню прав людини покладено на державу.

В Конвенції ООН про права дитини передбачено, що кожна дитина має право:на особисте життя та захист від посягань на нього, право на захист від усіх форм фізичного та психологічного насильства, право на відпочинок і дозвілля.

Кримінальне законодавство України має набувати змін, реагуючи на перетворення які відбуваються в політичних, соціально-економічних та інших сферах життя суспільства і держави та своєчасно відповідати на нові суспільно небезпечні виклики з боку злочинного середовища. [5, с. 33]

Встановлення кримінальної відповідальності за домашнє насильство є підтвердженням того, що в певних ситуаціях такі заходи впливу як моральні та адміністративні не дають бажаного результату і потребують суворішого підходу до вирішення цієї проблеми.

Дійсно, в нашій державі ст. 126-1 Кримінального кодексу України (далі – КК) передбачена кримінальна відповідальність за домашнє насильство. КК розглядає домашнє насильство як умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя, чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи.

Поряд із дорослими дуже часто потерпілими від даного кримінального правопорушення можуть бути діти, як малолітні так і неповнолітні.

Зауважимо, що відповідно до КК обов'язковою умовою настання кримінальної відповідальності за домашнє насильство є дії, які носять систематичний порядок. Однак кримінальне правопорушення вважається вчиненим з моменту хоча б однієї із форм насильства (фізичного, психологічного чи економічного), в результаті чого настав хоча б один із зазначених у законі наслідків. При цьому не важливо чи було відображено (зафіксовано) в адміністративному протоколі поліції, в терміновому заборонному приписі, в обмежувальному приписі чи іншому документі факт перших двох насильств. Факт документування для доказування систематичності насильства має важливе значення. Однак варто зауважити, що поряд із документуванням, не менш важливу роль відіграють інші передбачені законом докази, а саме свідчення потерпілих, свідків, висновки експертиз тощо.

Вивчаючи приклади з судової практики можна зробити висновок, що практичними підрозділами як доказ у кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства використовуються виключно попереднє документування тотожних фактів такого насильства.

Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я» систематичним приниженням людської гідності є тривале принизливе ставлення до потерпілого (постійні образи, глумління над ним). Крім того, аналіз коментарів до вказаних статей, наукової літератури та судової практики дає можливість зазначити, що систематичність у вказаних випадках характеризується не лише наявністю кількісного критерію, тобто багаторазовість періодично здійснюваних дій (два/три і більше рази), але і їх взаємозв'язком, внутрішньою єдністю, що утворюють певну лінію поведінки винного щодо конкретного потерпілого чи потерпілих. Вказане утворює якісний критерій систематичності. Лише за наявністю як кількісного, так і якісного критерію можна стверджувати, що насильство носить систематичний характер.

Зважаючи на вищевикладене, потрібно констатувати факт підвищеної суспільної небезпеки діянь, що утворюють склад кримінального правопорушення передбаченого ст. 126-1 КК, потерпілими від яких є діти (як малолітні так і не повнолітні).

Систематичність фактів домашнього насильства яка є підставою до притягнення до кримінальної відповідальності винної особи це фактор значного негативного впливу на психіку та фізичний стан дорослої, повнолітньої особи. Звісно, дитина є більш уразливою до проявів жорстокості. Однак покарати особу яка допускає факти такого насильства можливо тільки за наявності неодноразового їх вчинення.

Вважаємо за доречне ввести до КК додаткових заходів кримінально-правового впливу щодо захисту дітей від фактів домашнього насильства.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-111. Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26.

3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 року №2229-VIII URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19.

4. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 р., схвалена резолюцією 50/155 Генеральної Асамблеї ООН від 21 грудня 1995 року), ратифіковано Постановою ВР № 789-XII від 27.02.91.

5. Тацій В.Я. Десять років чинності Кримінального кодексу України: здобутки та шляхи вдосконалення. 10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн: матеріали міжнар. наук.- практ. конф., 13–14 жовт. 2011 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Х.: Право, 2011. с. 33.

Рощина Інна Олександрівна,
професор кафедри конституційного та кримінального права Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

З урахуванням чинного законодавства України, найбільш важливою та ефективною для захисту конституційних прав і свобод громадян є судова влада.

Згідно ст. 55 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1].